

Huvudman

Sollefteå kommun
orjan.abrahamsson@utb.solleftea.se

Beslut

Datum 2024-10-14

Dnr 2024:2922

Sida 1 (5)

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Vallaskolan i Sollefteå kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 26 april 2024.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Sollefteå kommun en anmärkning avseende brister rörande beslut om betyg. Sollefteå kommun ska senast **fredag den 31 januari 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen genom kopior på betygskatalog för årskurs 9 höstterminen 2024 samt lärarförteckning för samma period.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:2922) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under vårterminen 2024 genomfört en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betygskatalog och utformning av betygskatalog avseende årskurs 9. Vallaskolan i Sollefteå kommun har ingått i den tematiska tillsynen.

Skolinspektionen har den 26 april 2024 beslutat att tilldela Sollefteå kommun ett föreläggande rörande beslut om betyg och utformning av betygskatalog.

Sollefteå kommun har den 2 juli 2024 samt den 14 och 15 augusti 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Sollefteå kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisar eleverna i årskurs 9 och betygskatalogen från vårterminen 2024 avseende dessa elever. Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygskatalogen förs på papper. Betygskatalogen innehåller vidare en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne.

På respektive blad finns information om skolenheten, såsom skolenhetskod, lägeskommun, huvudman etcetera. Vidare framgår det vilket ämne och vilken undervisningsgrupp betygen avser. Nedanför informationen om skolenheten finns en tabell med 6 kolumner: Namn; Personnummer; Betyg; Information; Sign samt Datum. Den undervisande läraren har skrivit sina initialer i kolumnen "Sign" och datum för betygssättning i kolumnen "Datum". Under tabellen finns en rad där läraren har skrivit sin fullständiga namnteckning, under raden finns ett namnförtydligande. I de fall då den undervisande läraren saknar lärarlegitimation har även en legitimerad lärare skrivit sin namnteckning under tabellen, samt skrivit sina initialer i kolumnen "Sign". I ämnet bild samt i modersmål: nederländska har rektorn signerat tillsammans med undervisande lärare. Huvudmannen uppger att rektorn förvisso har lärarlegitimation men att hon är anställd endast som rektor.

I de fall betyg har ändrats eller rättats har lärare respektive rektorn signerat och daterat ändringen eller rättelsen samt noterat anledningen.

I betygskatalogen framgår det att flera av betygen i de samhällsvetenskapliga ämnena justerats och i vissa fall justerats ned till ett lägre betyg. Betygssättande lärare har markerat de fallen med ett "Å" i betygskatalogen.

Huvudmannen har anfört att en stor del av betygen ändrats. Huvudmannen har emellertid förklarat att det inte handlar om en betygsändring för berörda elever. "Ä" har tillämpats på grund av ett systemfel som inträffat i samband med betygssättningen vilket omöjliggjorde för läraren att registrera rätt betyg i betygssystemet. I stället fick lärarna sätta betygen för hand. Då elevernas gamla betyg stod kvar markerade läraren de nya betygen med ett "Ä" varefter det satta betyget signerades.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap 17 och 18 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i (1) modersmål eller (2) som avses i 2 kap. 17 § skollagen. Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1 eller 2 (6 kap. 5 § skolförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg

ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Sollefteå kommuns verksamhet vid Vallaskolan uppfyller författningarnas krav avseende att varje betyg ska ha en signatur samt att rättelser och ändringar är korrekt noterade.

Skolinspektionen saknar anledning att ifrågasätta huvudmannens uppgifter om att de justeringar som gjorts i betygskatalogen berott på ett systemfel. Skolinspektionen anser i överensstämmelse med huvudmannen att detta inte är att anses som ändringar enligt 3 kap 20 § skollagen. Skolinspektionen har därför inga synpunkter på det sätt som huvudmannen hanterat situationen.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att rektorn signerat betyg tillsammans med icke-legitimerade lärare i stället för en legitimerad lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Sollefteå kommuns verksamhet vid Vallaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att när en icke-legitimerad lärare beslutar om betyg skall detta fattas tillsammans med en *lärare* som är legitimerad. Utredningen visar att rektorn förvisso innehar en lärarlegitimation men saknar anställning som lärare. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Sollefteå kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av utredare Fredrik Asplén

Föredragande i ärendet har varit utredare Mattias Ryd